

İstiklal Marşımız 103 Yaşında!

İSTİKLAL MARŞININ KABULÜ: 12 MART 1921

İstiklâl Marşı, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Milli marşıdır. Marşın sözlerini Mehmet Akif ERSOY yazmış, bestesini Zeki ÜNGÖR yapmıştır. Türk Kurtuluş Savaşı'nın en çetin döneminde, bir milli marşa duyulan ihtiyacı göz önüne alan Milli Eğitim Bakanlığı, 1921 yılında bunun için bir şiir yarışması düzenler. Yarışmaya 724 şiir gönderilir. Kazanacak şiire para ödülü konduğu başlangıçta Mehmet Akif katılmak istemez. Ama Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi'nin (TANRIÖVER) ısrarı üzerine, ödüksüz olmak

koşuluyla o da şiirini gönderir.

Yapılan seçim sonunda, Mehmet Akif'in 20 Şubat 1921'de yazdığı "Kahraman Ordumuza" ithafını taşıyan şiiri 12 Mart 1921 günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde büyük çoğunlukla "İstiklal Marşı" olarak kabul edilir. Aynı yıl bir de beste yarışması açılır, ama kesin bir sonuç alınamaz. Bunun üzerine Milli Eğitim Bakanlığınca Ali Rıfat ÇAĞATAY'ın (1867–1935) bestesi uygun görülerek okullara duyurulur. 1924'ten 1930'a kadar marş, bu beste ile çalınır. O yıl bunun yerini, Cumhurbaşkanlığı Orkestrası şefi Zeki ÜNGÖR'ün 1922'de hazırladığı bugünkü beste alır.

Mehmet Akif Ersoy, İstiklal Marşı'nda, Kurtuluş Savaşı'nın kazanılacağına olan inancını, Türk askerinin yürekliliğine ve özveriliğine güvenini, Türk Milletinin bağımsızlığa, hakka, yurduna ve dinine bağlılığını dile getirir. Şiirin tümünü, dörtlükler halinde yazılmış kırk bir mısradır. Sonuncu bölüm beş mısra olarak yazılmıştır.

İstiklal Marşı, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin milli marşıdır.

İSTİKLAL MARŞIMIZIN ÇALINIP SÖYLENECEĞİ YERLER VE ZAMANLAR

- * 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı töreni başlarken,
- * Zafer Bayramı'nda geçit töreninden önce,
- * Öteki ulusal bayramların tören başlangıcında,
- * Devlet başkanlarına yapılan karşılama ve uğurlama törenlerinde,
- * Bayrak çekme ve indirme törenlerinde,
- * Yüksek rütbeli komutanlara yapılan karşılama ve uğurlama törenlerinde,
- * Uluslar arası spor karşılaşmalarında,
- * Yabancı elçilerin kabullerinde,

- * Askerî birlik, okul ve kurumlarda yapılan törenlerin başlangıcında,
- * Devlet başkanının bulunacağı özel törenlerde,
- * Devlet büyüklerinin Anıtkabir ziyaretlerinde ve diğer durumlardaki Anıtkabir ziyaretlerinde,
- * Radyo ve televizyon yayınlarının başlangıç ve bitiminde,
- * Derneklerin genel kurul toplantılarının başlangıcında,
- * Askerî birliklerin yemin törenlerinde,
- * Kişilere madalya takma törenlerinde,
- * Okullarımızda yapılan bayrak törenlerinde,

**Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır
Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır.**

Yıl 1915...

Güçlü sömürgeci devletler, birleşerek saldırdılar ülkemize, dört bir yandan...

Parçalamak, yok etmek için vatanımızı, ulusumuzu...

Fakat bize yönelen ister yeryüzü olsun, ister gökyüzü;

Türk olmak, karşı koymak demektir...

Biz Türkler için yurt, her şeyden üstündür.

Bu nedenle var gücüyle karşı çıktı sömürgeciye, istilacıya.

Ve şöyle haykırdı her cepheden, her köşeden:

Seni elden bırakmayacağız, haşre dek,

Düşmedikçe birer birer üstüne.

Ve öyle de yapıldı.

Yurdumun toprağına, taşına birer birer düşüp şehit oldu Mehmetler, Fatmalar, Elifler, yaşlılar, gençler, çocuklar...

Geride kalanlar koşup şehitlerin yerini doldurdular, akıtıp kanlarını kurtardılar bu yurdu. Çünkü Türk ulusu, tarihi boyunca özgür ve bağımsız yaşamış; başkasının tutsağı, kölesi olmamış; yabancı boyunduruğına girmemiş.

Türk ulusu, birbiri ardından, birbirini tamamlayan nice devletler kurmuş, uygarlıklar yaratmış. Çünkü bağımsızlık yaradılışımızın ayrılmaz parçasıdır.

Yıl 1920...

Kurtuluş Savaşı, tüm şiddetiyle devam ediyordu. Yurdun dört bucağında halkımız, işgalcilere, sömürgecilere karşı olanca gücüyle karşı koyuyor, direnişler başlatıyordu. Düzenli ordumuz Yunan ordusuna ilk tokadını İnönü'de indiriyordu.

İşte bu süreçte toplumda ulusal bilinci güçlendirmek, bağımsızlık coşkusunu arttırmak ve kahraman ordumuza moral vermek için bir milli marşa gerek duyuldu. Milli bir marş, bağımsız bir devlet olmanın da gereği idi.

Milli ve manevi duygularla yüklü milli bir marşı ancak Mehmet Akif yazabilirdi. Ondaki bu milli görevi yerine getirmesi istendi. Ama ortada bir "ödül" sorunu vardı. O da bu görevi ve sorumluluğı, ödülü almamak koşuluyla kabul etti.

İşte o muhteşem "İstiklal Marşı" ortaya çıktı.

Mehmet Akif Ersoy, Taceddin Dergahında "Kahraman Ordumuza" adlı şiirini yazdı. Bu şiir 1 Mart 1921 tarihli Birinci Büyük Millet Meclisi toplantısında okundu.

12 Mart 1921 tarihli toplantısında da ayakta alkışlanarak okundu ve İstiklâl Marşı olarak kabul edildi.

Mehmet Akif Ersoy, yarışma için konan ödülü almadı. O, bu görevi kahraman ordumuz ve ulusumuz adına yerine getirdiğini söyledi.

Büyük şair, onurlu insan Mehmet Akif'in tek dileği, Tanrının bu ulusa bir daha İstiklal Marşı yazdırmamasıydı.

**İstiklal
Marşının
Kabulü**

Kullu Olsun

ULUSUN KORKMA

MEHMET AKİF ERSOY'U TANIYALIM

MEHMET AKİF ERSOY İLE İLGİLİ BİRKAÇ BİLGİ

İstiklal Marşı yazarı ve aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk milletvekilleri arasında yer alan Mehmet Akif Ersoy, Burdur Milletvekili olarak

Birinci Büyük Millet Meclisinde yer alır. Kurtuluş Savaşının sürdüğü günlerde Ankara'ya gelir ve buradaki Taceddin Dergahı'na yerleşir.

Kurtuluş Savaşı yıllarında Türk ordusu bir istiklal marşı yazılmasını ister. Bunun üzerine Maarif Vekaleti (Milli Eğitim Bakanlığı) 500 lira ödüllü bir yarışma açar. Bakanlık, yarışmaya gönderilen 724 şiirden 6'sını seçip bastırdıktan sonra milletvekillerine dağıtır. Ancak bu şiirleri yeterli bulmayan dönemin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi (Tanrıöver), yarışmaya para ödülü olduğu için katılmadığını öğrendiği Burdur Milletvekili Mehmet Akif'e (Ersoy) bir mektup yazarak kendisinden yarışmaya katılmasını ister.

İstiklal Marşı yarışmasına 500 lira ödül verileceği için katılmak istemeyen Mehmet Akif, Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey'in ricası ve arkadaşı Hasan Basri Bey'in teşvikiyle İstiklal Marşını Taceddin Dergahında yazmaya başlar.

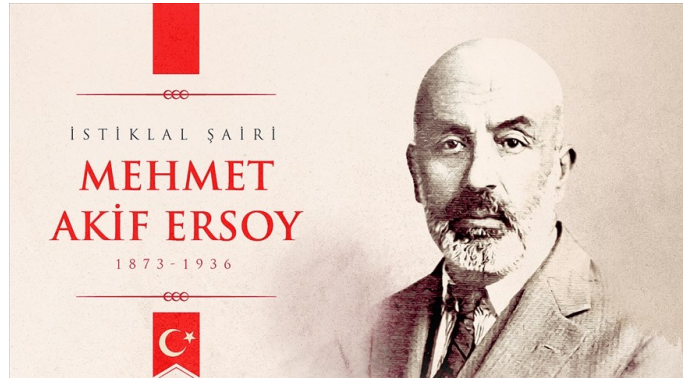
Meclisin 12 Mart 1921'de yaptığı toplantıda, Mehmet Akif'in şiiriyle birlikte 7 şiir ele alınır. Çok yönlü değerlendirmelerden sonra Mehmet Akif'in şiiri, Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi tarafından Meclis kürsüsünden okundu ve ayakta dinlendi. Bundan sonra İstiklal Marşı 12 Mart 1921'de "Milli Marş" olarak kabul edilir.

İstiklal Marşını hiçbir menfaat kabul etmeden yazan Mehmet Akif, ödül olarak verilen 500 lirayı "Darül Mesai" adlı bir yardım kurumuna; İstiklal Marşını da Yüce Türk Milletine bağışlar.

Kurtuluş Savaşı ve zafer sonrası uzunca bir süre Mısır'da yaşayan ve orada Türkçe dersleri veren Mehmet Akif, 17 Haziran 1936'da tedavi için İstanbul'a döner.

Mısır'dan hasta ve yorgun olarak dönen Ersoy, vefat ettiği 27 Aralık 1936'ya kadar Abbas Halim Paşa'ya ait Beyoğlu'ndaki Mısır Apartmanındaki bir dairede kalır.

Her yıl binlerce kişi tarafından ziyaret edilen Milli şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un mezarı, Edirnekapı Şehitliği'ndedir.

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ 3

ÇANAKKALE, GEÇİLMEDİ; GEÇİLMEZ!

ÇANAKKALE ZAFERİ:

18 Mart 1915

Çanakkale Savaşı yalnız bizim tarihimizin değil yakın dünya tarihinin en önemli savaşlarından biridir. Çanakkale Boğazı'nı savaş gemileriyle zorlayarak aşma, böylece İstanbul'a kavuşma isteği Avrupa büyük devletlerinin öteden beri özlemidir. Çanakkale Savaşı, I.

Dünya Savaşı sırasında 1915-1916 yıllarında Gelibolu Yarımadası'nda Osmanlı İmparatorluğu ile İtilaf Devletleri arasında yapılan deniz ve kara savaşlarıdır. İtilaf Devletleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti konumundaki İstanbul'u alarak boğazların kontrolünü ele geçirmek, Rusya'ya güvenli bir tarımsal ve askeri ticaret yolu açmak, Alman müttefiklerinden birini savaş dışı bırakarak İttifak Devletlerini zayıflatmak amaçları ile ilk hedef olarak Çanakkale Boğazı'na girmişlerdir.

Ancak saldırıları başarısız olacak, iki tarafın da çok ağır kayıplar vermesiyle İtilaf Devletleri geri çekilecektir.

Çanakkale Savaşları, ilgili bütün ulusları derinden etkilemiştir. Avustralya ve Yeni Zeland'a da Anzak Günü adıyla her yıl düzenli bir seremoni tekrarlanır. Ayrıca Avustralyalı ve Yeni Zelandalılar o gün toplanarak Gelibolu Yarımadası'ndaki Anzakların (ANZAC: Australian and New Zeland Army Corps) çıkartma yaptıkları Anzak Koyu'na gelerek atalarının savaştıkları bu yeri ziyaret ederler.

Bu savaşlarda İtilaf subaylarının bile takdirini toplayarak yıldızı parlayan Mustafa Kemal, 8 yıl sonra Türk Kurtuluş Savaşı'nda ulusuna önderlik edecek, savaş sonunda kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk cumhurbaşkanı olacaktır.

1934 yılında Anzak Anma Törenleri için Mustafa Kemal Atatürk'ün gönderdiği mesajı İngilizce olarak Anzak Koyu fotoğraflarında görebilirsiniz.

Mustafa Kemal Atatürk'ün mesajının Türkçesi aşağıdaki gibidir.

"Bu ülkenin topraklarında kanlarını döken İngiliz, Fransız, Avustralyalı, Yeni Zelandalı, Hintli kahramanlar! Burada, dost bir vatanın toprağındasınız. Huzur içinde rahatlıkla uyuyunuz. Sizler, Mehmetçiklerle yan yana koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan çocuklarını savaşa gönderen analar! Gözyaşlarınızı dindiriniz. Çocuklarınız bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler ve rahat uyuyacaklardır. Onlar bu topraklarda canlarını verdikten sonra, artık bizim çocuklarımız olmuşlardır."

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN ÇANAKKALE SAVAŞI'NDAKİ ROLÜ

* Birinci Dünya Savaşı başladığında Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da 'ateşemiliter' olan Mustafa Kemal, gönüllü olarak Çanakkale Savaşı'na katılır. Mustafa Kemal, Kasım 1914'te, Başkomutanlık Vekaleti'ne başvurarak cephede aktif bir göreve getirilmek ister. Ancak kendisine, "Sizin için orduda her zaman bir görev vardır. Ancak Sofya Ateşemiliterliği'ni daha önemli gördüğümüzden sizi orada bırakıyoruz." cevabı verilir. Bunun üzerine Mustafa Kemal, Aralık 1914'te Sofya'dan Başkomutan Vekili Enver Paşa'ya bir mektup yazarak cephede aktif görev alma isteğini şu sözlerle yineler: "Vatanın savunmasına ait etkin görevlerden daha önemli ve yüce bir görev olamaz. Arkadaşlarım savaş alanında, ateş hatlarında bulunurken ben Sofya'da ateşemiliterlik yapamam! Eğer birinci sınıf subay olmak liyakatinden yoksunsam, kanaatiniz bu ise lütfen açık söyleyiniz."

* Mustafa Kemal, bu ısrarları üzerine 20 Ocak 1915'te, Esat Paşa komutasındaki 3. Kolordu'ya bağlı olarak Tekirdağ'da kurulacak 19. Tümen Komutanlığı'na atanır.

MUSTAFA KEMAL, ÇANAKKALE SAVAŞI'NA YARBAY OLARAK KATILIR.

* Mustafa Kemal, Çanakkale Savaşlarına 'yarbay' olarak başlar, fakat beş hafta sonra 1 Haziran 1915'te 'albay' olur.

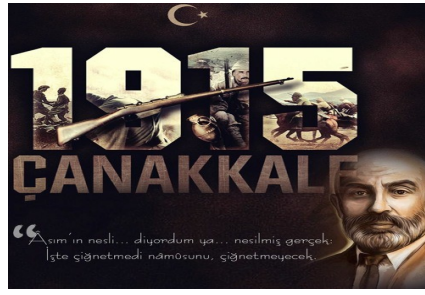
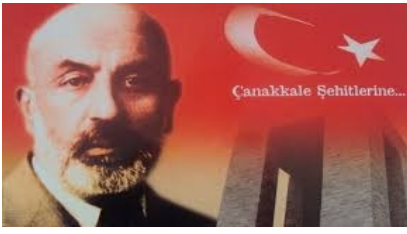
* 2 Şubat 1915'te Tekirdağ'a gelen Mustafa Kemal 19. Tümeni kurma çalışmalarına başlar, 25 Şubat 1915'te, Tekirdağ'daki 19. Tümen Komutanlığı, Eceabat'a nakledilir ve Mustafa Kemal 19. Tümen ve Eceabat Bölge Komutanlığı'na getirilir. (19. Tümene ek olarak, 9. Tümenin 2 piyade alayı bazı topçu birlikleri de Eceabat Bölge Komutanlığı emrine verilir.)

* 23 Mart 1915'te Eceabat Bölgesi Komutanlığı genişletilerek 'Müstahkem Mevki Rumeli Bölgesi Komutanlığı' adını alır ve komutanlığına Albay Halil Sami Bey getirilir. Mustafa Kemal'in komuta ettiği 19. Tümen ordu yedeğine alınarak 3. Kolordu Komutanlığı'nın emrinde yine Eceabat'ta bırakılır. 24 Mart 1915'te Mustafa Kemal, bir aydır devam ettirdiği Eceabat Bölgesi Komutanlığı'nı Albay Halil Sami Bey'e bırakarak 19. Tümen Komutanlığı'na döner.

* 18 Nisan 1915'te, Mustafa Kemal'in komutasındaki 19. Tümen, Çanakkale'ye yeni atanan Mareşal Liman von Sanders'in komutasındaki 5. Ordu'nun yedeğine alınarak Bigalı köyüne gönderilir. Böylece Mustafa Kemal, Eceabat'tan Bigalı'ya geçer.

* Çanakkale Savaşı öncesinde, Osmanlı ordusunun başındaki Alman General Liman von Sanders Paşa, Çanakkale'ye İngiliz çıkarmasının, Saroz Körfezi ve Anadolu kıyılarından, özellikle Bolayır'dan yapılacağını düşünürken Yedek Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal, Çanakkale'ye İngiliz çıkarmasının Anafartalar bölgesinden; Alçıtepe ve Kocaçimen'den yapılacağını söyler. Gelişmeler, Mustafa Kemal'i haklı çıkarır.

Çanakkale Şehitlerine

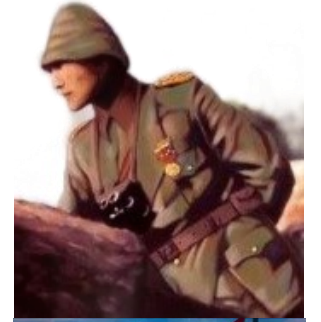
Şu Boğaz Harbi nedir? Var mı ki dünyâda eşi?
En keşif orduların yükleniyor dördü beşi,
-Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya-
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya.
Ne hayâsızca tehaşşüd ki ufuklar kapalı!
Nerde -gösterdiği vahşetle- "bu: bir Avrupalı!"
Dedirir -yırtıcı, his yoksulu, sırtlan kümesi,
Varsa gelmiş, açılıp mahbesi, yâhud kafesi!
Eski Dünyâ, Yeni Dünyâ, bütün akvâm-ı beşer,
Kaynıyor kum gibi, tûfan gibi, mahşer mahşer.
Yedi iklimi cihânın duruyor karşına da
Ostralya'yla berâber bakıyorsun: Kanada!
Çehreler başka, lisanlar, deriler rengârenk;
Sâde bir hâdisе var ortada: Vahşetler denk.
Kimi Hindû, kimi yamyam, kimi bilmem ne belâ...
Hani, tâ'ûna da züldür bu rezil istilâ!
Ah o yirminci asır yok mu, o mahlûk-i asîl,
Ne kadar gözdesi mevcûd ise, hakkıyla sefil,
Kustu Mehmedciğin aylarca durup karşısına;
Döktü karnındaki esrârı hayâsızcasına.
Maske yırtılmasa hâlâ bize âfetti o yüz...
Medeniyet denilen kahbe, hakikat, yüz­süz.
Sonra mel'undaki tahrîbe müvekkel esbâb,
Öyle müdhiş ki: Eder her biri bir mülkû harâb.

Öteden sâikalar parçalıyor âfâkı;
Beriden zelzeleler kaldırıyor a'mâkı;
Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin;
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.
Yerin altında cehennem gibi binlerce lağam,
Atılan her lağamın yaktığı: Yüzlerce adam.
Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer;
O ne müdhiş tipidir: Savrulur enkaaz-ı beşer...
Kafa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el, ayak,
Boşanır sırtlara, vâdîlere, sağnak sağnak.
Saçıyor zırha bürünmüş de o nâmerd eller,
Yıldırım yaylımı tûfanlar, alevden seller.
Veriyor yangını, durmuş da açık sînelere,
Sürü hâlinde gezerken sayısız tayyâre.

Top tüfekten daha sık, gülle yağan mermiler...
Kahraman orduyu seyret ki bu tehdîde güler!
Ne çelik tabyalar ister, ne siner hasmından;
Alınır kal'a mı göğsündeki kat kat îman?
Hangi kuvvet onu, hâşâ, edecek kahrına râm?
Çünkü te'sis-i ilâhî o met'n istihkâm.
Sarıılır, indirilir mevki'-i müstahkemler,
Beşerin azmini tevkîf edemez sun'-i beşer;
Bu göğüslerse Hudâ'nın ebedî serhaddi;
"O benim sun'-i bed'i'im, onu çiğnetme" dedi.
Âsım'ın nesli...diyordum ya... nesilmiş gerçek:
İşte çiğnetmedi nâmûsunu, çiğnetmeyecek.
Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rükû olmasa, dünyâda eğilmez başlar,
Yaralanmış tertemiz alnından, uzanmış yatıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!
Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhîd'i...
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi.
Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni târîhe" desem, sığmazsın.
Herc ü merc ettiğin edvâra da yetmez o kitâb...
Seni ancak ebediyetler eder istîâb.
"Bu, taşındır" diyerek Kâ'be'yi diksem başına;
Rûhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;
Sonra gök kubbeyi alsam da, ridâ namıyla,
Kanayan lâhdine çeksem bütün ecrâmıyla;
Mor bulutlarla açık türbene çatsam da tavan,
Yedi kandilli Süreyyâ'yı uzatsam oradan;
Sen bu âvîzenin altında, bürünmüş kanına,
Uzanırken, gece mehtâbı getirsem yanına,

Türbedârın gibi tâ fecre kadar bekletsem;
Gündüzün fecr ile âvîzeni lebriz etsem;
Tüllenen mağribi, akşamları sarsam yarana...
Yine bir şey yapabildim diyemem hâtırana.
Sen ki, son ehl-i salîbin kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultânı Salâhaddin'i,
Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki, İslâm'ı kuşatmış, boğuyorken hüsrân,
O demir çenberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki, rûhunla beraber gezer ecrâmı adın;
Sen ki, a'sâra gömülse taşacaksın...Heyhât,
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...
Ey şehîd oğlu şehîd, isteme benden makber,
Sana âğuşunu açmış duruyor Peygamber.

VATAN DESTANI

Halit Fahri OZANSOY

O kadar dolu ki toprağın şanlı,
Bir değil, sanki bin vatan gibisin.
Yüce dağlarına çöken dumanla,
Göklerde yazılı destan gibisin.

Hep böyle bulutlar içinde başın,
Hilali kucaklar her vatandaşın,
Geçse de asırlar tazedir yaşın,
O kadar leventsin, fidan gibisin.

Çiçeksın, bayılır kuşlar kokundan,
Her dalın bir yay ki zümrüt okundan,
Müjdelere fıslıdır Ergenekon'dan,
Bu sese gönülden hayran gibisin.

Ey bütün cihana bedel Türk eli!
Açtığı cenklerin yoktur evveli,
Tarih bir nehir ki coşkundur seli,
Sen ona nispetle umman gibisin.

Bir yandan hep böyle taşın köpürdün,
Bir yandan cefalı bir ömür sürdün,
Fakat ne derece ezildinse dün,
Şimdi gene tunçtan kalkan gibisin.

Bir insan, nihayet kemikle ettir.
Bu et, bu kemiğe can, hürriyettir.
En büyük hürriyet, cumhuriyettir.
Demek ki şimdi sen bir can gibisin.

Ey ana toprağı! Ey Anadolu!
Açıldı önündeki terakki yolu.
Hamdolsun, her yanın bereket dolu,
Cennette bir yeşil meydan gibisin.

Yeni bir ay ördün al bayrağına,
Girdin en sonunda irfan bağına,
Medeni hayatın nur ırmağına,
Ezelden susamış ceylan gibisin.

ŞEHİDİN SON MEKTUBU

“Söz konusu vatan ise
gerisi teferruattır.”

M. Kemal Atatürk

Etimden et koptu anam.

Can, kuş olup uçtu göklere.

Ben istemedim savaşmayı.

Canın cana, elin ele ettiğinin

Şeytan kula etmiyor gayrı.

Ölüme yanmaz da şu yüreğim,

Ben yok olduğumda hâline acır.

Anam,

Kurban olayım seni Yaradan'a.

Bir genç bile vuramadım anam.

Elim gitmedi tetiğe,

Kıyamadım bir ananın kuzusuna.

O da çocuktu bir zamanlar.

O da oynardı çer çöple...

Anam, edemedim.

Elim varmadı, bir körpe canı kıymaya...

Allah'ım bir yürek vermiş ki bana

Alamaz oldu candan canı.

Toprağım anam.

Ne edersin ben gidince?

Ne eylersin, nasıl yaşarsın böyle?

Çocukluğumun gül kokulu bacısı...

Anam, gözümü açıp seni görmüşüm.

Ekmek kokan elini öpmüşüm.

Delikanlı olup senden ayrı kalmışım.

Anam, güzel anam...

Sarı şimdi şehidinin tabutuna.

Üstümdeki bayrak,

Mertliğin ve vatanımın simgesidir.

Sarı da sönsün yangının.

Anam, bilirim ben yanmayı.

Aş için, vatan için, senin için...

Her gece bu dağın yamacında

Bir kez daha basarım mayına.

Bilirim yanmayı.

Bana kıyanlar,

Benim kadar yansın diye.

Anam, şehit anası olsun diye.

Vatan, cana candan yakın olsun diye.

Bir ben değilim ana!

Yirmi – yirmi bir yaşında

Binlerce yiğit,

Bebek olmuş özler ana kucağını.

Uyurken

Tortop olup uyurlar.

Toprakta yeşeren ekinler gibi.

Gelir zulüm, karanlık ve kâbus;

Gelir de şu dağlara

Bir ana kucağı özlemi yeşertir mertliği.

Özledim anacığım,

Vallahi özledim.

Türk Bayrağını koy da dizine,

Yavrum diye sev emi!

“Söz konusu vatan ise

gerisi teferruattır.” Anam,

Canım anam, güzel anam...

BİR YOLCUYA!

Necmettin Halil ONAN

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda,
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.

Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Şeh vatan parçası geçerken ele,
Mehmed'in düşmanı boğduğu sele
Mübarek kanını kattığı yerdir.

Düşün ki, haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin
Bir harbin sonunda bütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir.

BU VATAN KİMİN?

Orhan Şaik GÖKYAY

Bu vatan, toprağın kara bağrında
Sıradaglar gibi duranlarındır,
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.

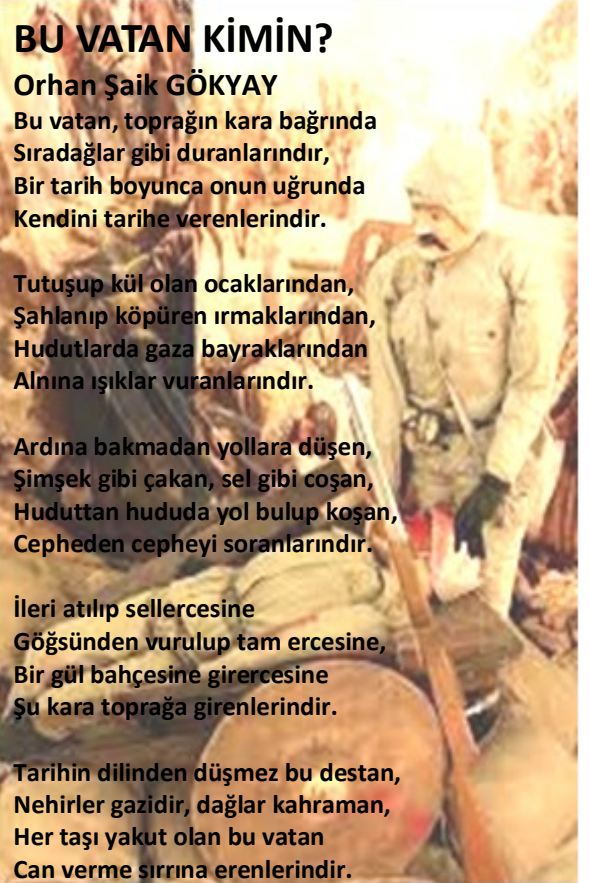
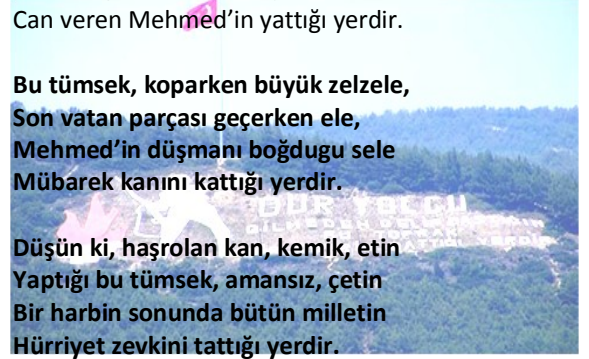
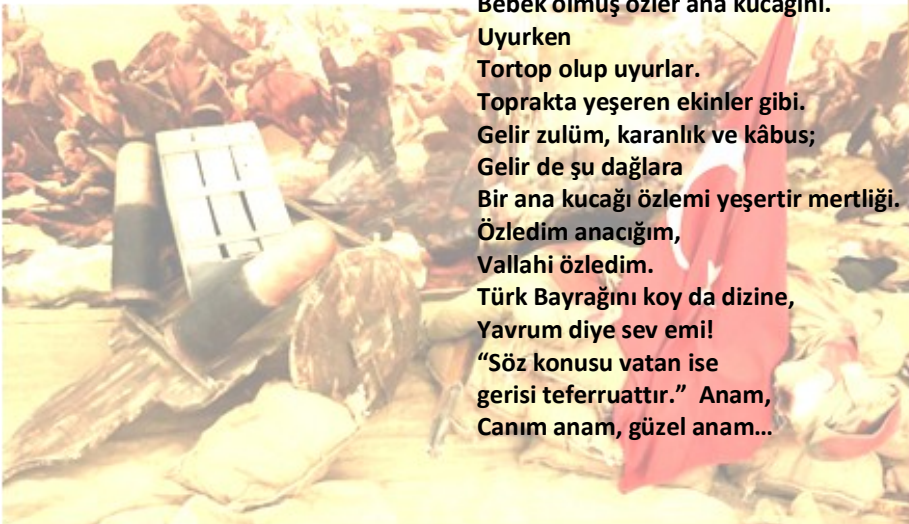
Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
Hudutlarda gaza bayraklarından
Alnına ışıklar vuranlarındır.

Ardına bakmadan yollara düşen,
Şimşek gibi çakan, sel gibi çoşan,
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarındır.

İleri atılıp sellercesine
Göğsünden vurulup tam ercesine,
Bir gül bahçesine girercesine
Şu kara toprağa girenlerindir.

Tarihin dilinden düşmez bu destan,
Nehirler gazidir, dağlar kahraman,
Her taşı yakut olan bu vatan
Can verme sırrına erenlerindir.

Gökyay'ım ne yazsan ziyade değil,
Bu sevgi bir kuru ifade değil,
Sencileyin hasmı rüyada değil,
Topun namlusundan görenlerindir.

6 ŞAİRLERİMİZİN DİLİNDEN “ÇANAKKALE ŞEHİTLERİ”

Mustafa ATALAY

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Çanakkale Zaferini ve Çanakkale'yi geçilmez yapan ruhun inceliklerini, yüceliğini ve muhteşemliğini, bir başka açıdan, “Şairlerimizin Dilinden” anlatmak yerinde olacak. Çünkü Çanakkale kahramanlarını unutmamak gerekiyor. Onların bu ülke ve bu topraklar için yaptıkları asla unutulmaz, unutulmamalı, unutulmayacaktır. Çünkü unutmak, ihanettir...

Çanakkale'yi geçilmez yapan yiğitlerimizi saygıyla anıyor, onların manevi huzurunda saygıyla eğiliyoruz.

Çanakkale Savaşı, bir imparatorluğun paylaşılmasının, bir milletin tarih sahnesinden silinmesinin, tutsaklığa mahkûm edilmeye çalışılmasının göstergesidir. Bu savaş, zamanın en güçlü devletlerinin dünyayı kan gölüne çevirmeye, dinmeyen acılara boğmaya çalıştığı bir yayılcılık politikasının ürünüdür. Yayılcı emellerin, insanlık tarihinde böylesine az görülebilen adıdır; tarihin adıdır Çanakkale...

Bu zafer, yurdunu, namusunu, şanını, şerefini, dinini, milletini korumak için şahlanan bir ulusun özgürlük, bağımsızlık ve egemenlik aşkının heyecan ve ibret verici bir destanıdır. Tarihleri dolduran TÜRK'ün şan ve şeref dolu geçmişine yaraşan zafer, dost ve düşman tüm ulusların hayranlığını gizleyememiş; özellikle değeri, zamanla daha da iyi anlaşılan bir “TÜRK MUCİZESİ” olarak kuşaktan kuşağa söylenelemiştir.

Bu yazımızın konusunu, Çanakkale Savaşı'nın; önce bir zafer, daha sonra da destan oluşunu, şairlerimizin dilinden kalemlerine yansıyan şiirleri oluşturacaktır.

Şairlerimizin şiirlerinde Çanakkale Savaşı, savaşın sonunda kazanılan zafer ve bu zaferi gerçekleştiren kahraman Mehmetçiklerin destanıdır.

Türk tarihinin bilinen en eski zamanlarından beri kahraman Türk ordusunun zaferlerini övmek, askeri coşturmak için şairler, baksılar, ozanlar, şamanlar çeşitli kahramanlık şiirleri, türkülerini söylemişlerdir ki bu kişiler, aynı zamanda Türk askerinin cephe ve savaş moralini yüksek tutarak zaferlerin kazanılmasında manevi bir güç olmuşlardır. Şairlerin, cepheye kazanılan zaferin coşkusu ile şiirler kaleme alması, ulusal ruhu

coşturma ve orduya moral verme düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin gündün güne zayıflaması ve peş peşe girilen savaşların orduyu yıpratması gibi olumsuzluklar içinde büyük bir zafer elde edilmesi, kazanılması elbette bir övünme ve ulusal gururu okşama açısından güzel bir gerekçe olarak görülmüştür. Çeşitli savaşlardan ve bunların sonucunda karşılaşılan yenilgilerden ve kayıplardan sonra büyük bir özveriyle, azimle, imanla ve coşkuyla kazanılan bu zafer, haklı olarak övünç kaynağı olacak, aynı zamanda zaferlerin en muhteşemi, tarihe altın harflerle yazılarak dünya tarihinin dönüm noktası olacaktır.

Elbette ki Türk şairleri, medeniyet temsilcisi sayılan “tek dişi kalmış canavar” misali, batılı devletlerin orduları önünde kazanılan bu zafere ilgisiz kalamazdı. Büyük bir coşku ile TÜRK'ün sarsılmaz gücünü ve imanını şiirleştiriyorlardı. Bu tarihi olayı, bizzat yaşayan ve şiirleriyle yücelten, daha doğrusu destanlaştıran şairlerimiz, bakınız neler anlatıyorlar.

Mehmet Emin Yurdakul, ordunun bu parlak zaferini “Ordunun Destanı” adlı uzun şiirinde dile getiriyor ve bunu “Çanakkale Kahramanları'na” ithaf ediyor. Şair, burada önce TÜRK'ün şanlı tarihinden çizgiler veriyor; sonra da vatanın içinde bulunduğu acı durumdan söz ederek ulusal duyguları coşturmak için şöyle sesleniyor:

*Ey vatanın canlı bahar çiçekleri;
Ey şarkın sâf aşklar duyan melekleri,
Ey ilahî beldelerin
Bâkirleri, gelinleri ağlamayın;
Göz yaşıyla kalbimizin
Şu sızlayan yarasını dağlamayın!
O milletler ağlasın ki erkekleri,
Kadınları vatan için hissizdirler;
Şairlerin, zenginlerin yürekleri
Kuvvet, altın vermek için hasistirler.*

Şair, bu söyleyişle halkın ulusal duygularını kamçulamak istiyor. Vatanın kara gününde her yiğidin canını seve seve feda edebileceğini; onu, anasından sevgilisine kadar her aile ferdinin yüreklendireceğini ekliyor. Bu duygularla yüklü vatan evladı, cepheye koşuyor. Cepheyi betimlerken:

*Bakın, bütün Çanakkale kızıl kara;
Dört ufuk da yara gibi kanamada.*

...
*Bakın her yer kan dolu bir mezarlık;
Her bir dalda rûzgâr sesi bir hıçkırık.*

*Dün lacivert, durgun deniz nur serperken
Aşka dalmış gözler gibi gülümserken,*

*Garbın kanlı, hain eli
Şimdi onun sularını kirletmekte;*

*Bu nur, çiçek diyarını; hazan yeli,
Şaha kalkmış ejder gibi titretmekte.*

diyen şair, Batı'nın istilâcı güçlerine bakınız nasıl sesleniyor:

*Türk toprağı, şu yirminci asırdaki
Neronların,*

*En sonuncu zulümüyle de harap olsun,
kana batsın,
İnsaniyet, bu bir hayal! O dilleri
yaldızlayan*

Medeniyet dâvâları . . .

... .

Şu canavar İngilizler, Fransızlar . . .

Bu hürriyet düşmanı vicdansızlar.

sözleriyle, sözde uygarlığın ve insan hakları savunucularının gerçek yüzlerini ve amaçlarını nasıl da gözler önüne seriyor?

Batının bu uygarlık savunucuları karşısın-da TÜRK'ün şan ve şeref dolu bir tarihi ve kahramanlığı, bir de sarsılmaz imanı var. İşte bu güçle Türk ordusu ona karşı koyacak ve saldıracaktır.

*Haydin, yine kahramanlık günü geldi;
Bu dakika, zaferlerin bir saati.*

*Tekbirlerle, türkülerle,
Bir semavî gazap gibi hücum edin;
Bombalarla, süngülerle,
Hainleri bire kadar hep gebertin.*

Sonunda zafer, TÜRK'ün olacak; ordu Çanakkale'de bir şanlı zaferi daha tarihe yazdıracak, süngülerle mucizeler gösterecektir.

*Anlatın ki burda Türkler şan verdiler,
Birçok vahşi, cehennemî kuvvetlere;
Ateş, çelik kralları devletlere;
Süngülerle mucizeler gösterdiler.*

... .

*Zirâ bu yer, en fedakâr bir milletin,
Kahramanlık, şeref, namus, kalesidir;
Burda her ses, o ilahî hürriyetin,
Asırlara bizi söyler nağmesidir.*

Çanakkale Zaferini yaşayan ve bu zaferi şiirlerle anlatan bir başka şairimiz de Ziya Gökalp'tir. “Çanakkale” adlı şiirinde kazanılan bu savaşa;

*Çanakkale, dört devlete,
Galebeyi sen çevirdin.
Çar kölesi yüz millete,
İstiklâli sen getirdin.*

diyerek övgüler sunan şair, TÜRK'ün zaferini tüm dünyaya örnek olarak göstermekte; şanlı ordunun, Batının sömürgeci güçlerine vurduğu şamarı;

*Çünkü artık karalarda,
Nasıl yoksa Rus zorbası;
Gezmeyecek deryalarda,
İngiliz'in donanması...*

deyişi ile dile getirmektedir.

Cumhuriyet devrinin büyük şairlerinden Faruk Nafiz Çamlıbel de “Çanakkale” adlı şiirinde:

*Öğün, ey Çanakkale! Cihan durdukça
öğün!
Ömründe göstermedin bin düşmana bir
düşün.*

*Sen, bir büyük milletin savaşa girdiği
gün,
Başına yüz milletin birden düştüğü
yersin.*

diyerek Çanakkale'nin tarihi değerini ve önemini belirtirken daha sonraki dizelerde, "düğüne gider gibi savaşa giden" kahraman Mehmetçiğin destanını bir kere daha kulaklara fısıldıyor.

Toprağından fazladır sende yatan adamlar.

Irmağın kanla çağlar; yağmurun kanlı damlar.

O cenkten armağandır; sana kızıl akşamlar.

Sen, silahın imanla son döğüştüğü yersin.

Şair, Çanakkale'de şehit olan binlerce TÜRK çocuğuna seslenirken bu tarihi destanın yazıldığı Çanakkale'den söz eder.

Bir destana benziyor senin bugünkü hâlin.

Okurken duyuyorum sesini ihtilâlin.

Öğün, ey Çanakkale ki sen Mustafa Kemal'in,

Yüz milletle yüz yüze görüştüğü yersin. diye TÜRK tarihinin şanlı sayfasını böyle aktarıyor.

Çanakkale denilince Mehmet Akif'i unutmak olur mu? Onun dillere destan şiirini hatırlamamak olmaz. Çanakkale zaferini, TÜRK şiirinde en etkili ve en coşkulu biçimde dile getiren şüphesiz ki Mehmet Akif Ersoy'dur. Şair, bu tarihi olayı, sanatçı kişiliğinin tüm incelikleriyle işler ve:

Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi?

deyişi ile konuya giriş yaparken savaşın büyüklüğünü ve şiddetini, taraf devletlerin ordularını bir bir sayarak yansıtmaya çalışır.

Eski dünya, yeni dünya, bütün akvâm-ı beşer,

Kaynıyor kum gibi ... mahşer mi, hakikât mahşer.

Yedi iklimi cihanın duruyor karşında;

Ostralya'yla berâber bakıyorsunuz: Kanada!

Çehreler başka, lisanlar, deriler rengârenk;

Sâde bir hâdisе var ortada: Vahşetler denk.

Kimi Hindü, kimi Yamyam, kimi bilmem ne belâ...

Akif, çizdiği bu tabloyu bir vahşet olarak belirtir; üstelik bu vahşeti yapan uygarlığın temsilcisi ve savunucusu olarak kendini gösteren, öyle tanıtın ve gerçekleri gör(e) meyenlerce de öyle bilinen "Avrupalı"dır. Bir avuç yiğit "Mehmetçik" in savunduğu Boğaz'ı aşamayacağını anlayan bu Avrupalı, üstelik gücüne "Yeni Dünya" dan kattığı ordularla da saldırmaktadır. Oysa o Avrupalı, insanlığın ilerlemesi, yücelmesi uğruna uygarlığı oluşturmuştur. Ne var ki bu uygarlığın bir de öbür yüzü vardır; insanlığı yok etmeye, ezmeye yönelik çirkin yüzü:

Maske yırtılmasa hâlâ bize âfetti o yüz... Medeniyet denilen kahpe; hakikât, yüzüz.

Savaşın şiddetini anlatmada kalemini ustalıklı kullanan Mehmet Akif, şiirinin daha sonraki bölümlerinde betimleyici bir yönle karşımıza çıkar. Diyebiliriz ki şiirimizde bir savaşın akışını böylesine canlı ve heyecanlı yansıtan bir başka eser yok gibidir. Çarpışmanın şiddetine ve özüne yaraşır bir üslûp kullanıyor Akif:

Öteden sâikalar parçalıyor âfâkı;

Beriden zelzeleler kaldırıyor â'mâkı;

Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin;

Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.

...

Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer;

O ne müthiş tipidir: savrulur enkaz-ı beşer...

Kafa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el, ayak;

Boşanır sırtlara, vâdilere, sağanak sağnak.

Burada şair, mübalağa sanatını savaşın şiddetini betimlemede başarılı bir şekilde kullanıyor. Ancak hemen şunu belirtmek gerekir ki Mehmet Akif'in bu şiirde asıl felsefesi, kahraman TÜRK ordusunun sarsılmaz imanı ile bu amansız saldırıya yiğitçe karşı koymasındır. Şiirin odak noktası buradadır:

İşte çiğnetmedi namusunu, çiğnetmeyecek.

Çünkü bu nesil, atalarının kendisine emanet ettiği kutsal bir değeri korumaktadır, koruyacaktır da. Bu kutsal değer, "hilâl" ile anlam buluyor; daha doğrusu tüm değerler "hilâl" imajında toplanıyor.

Bir hilâl uğruna yâ Rab, ne güneşler batıyor!

Mehmet Akif, şiirinin son bölümünde, "hilâl" uğruna şehit düşen "Asım"ın nesline sesleniyor. Aslında şiirin bütününde işlenen tema, vatani koruyacak, kurtaracak ve yüceltecek olan TÜRK askeridir. İşte şair, bu nesle coşkuyla seslenirken övgü dolu sözler ediyor.

Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!

Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alni değer.

deyişiyle başlayan bu sesleniş, maddî ve manevî değerler ile yüklüdür. Bu nesil, TÜRK tarihine parlak bir sayfa daha açarken İslama ve vatanın bütünlüğüne yönelen tehlikeyi de kırmış ve parçalamıştır. Bu uğurda şehitlik derecesine erişmiş askere şair, manevî bir türbe yapmağa çalışır. Yine de gönlünce yaptığını yeterli bulmaz; "makber" e bile sığdıramaz. Çünkü onun yeri, Peygamber'in kucağıdır.

Ey şehit oğlu şehit, isteme benden makber,

Sana ağışunu açmış duruyor Peygamber.

der ki o kahraman TÜRK askerinin gerçek yerini gösterir.

Çanakkale'de ordunun kazandığı zaferi yücelten bir başka şairimiz de Enis Behiç Koryürek'tir. "Çanakkale Şehitliğinde" adlı şiiri ile bu duyguları dile getiren şair:

Ey şimdi köyünden pek çok uzakta,

Ey şimdi bir yığın kara toprakta.

Uyanmaz uykuya dalan yiğitler!

Şehitlik şanını alan yiğitler!

deyişiyle Çanakkale'de şehit düşen erlere seslenmektedir. Vatan, din, millet uğruna ülkenin en uzak köşelerinden Çanakkale'ye koşan bu yiğitler, ölümsüzlüğe burada eriştiler. Onlar, birer adsız kahramandırlar.

Sizler ki bilinmez isimlersiniz,

Bu taşsız mezarlar değil yeriniz;

"Türklüğün tarihi" türbeniz sizin,

Kandili "hilâl"dir bu türbenizin.

Enis Behiç bu şiirinde daha çok, şehitlere övgü dolu sözler etmekte, onların kazandığı zaferi hakıyla anlatamamanın acısıyla kıvrınmaktadır.

Çanakkale hakkında o günlerden başlayarak bugüne kadar birçok şiirler yazılmış.

Yukarıda, değerlendirmeye çalıştığımız şairlerin ve şiirlerinin yanında Abdülhak Hamit Tarhan'ın 1916 yılında yazdığı "İlhâm-ı Nusret" adlı şiiri, Necmettin Halil Onan'ın "Bir Yolcuya" adlı şiiri, Osman Atilla'nın "Demirden Kavi" adlı şiiri, Zeki Ömer Defne'nin "Ulu Sabah" adlı şiiri, İbrahim Alâettin Gövsâ'nın "Çanakkale İzleri" adlı şiir kitabı, Haluk Nihat Pepeyi ile Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın aynı adı taşıyan "Çanakkale Destanı" adlı şiirleri, bu konuda adından söz edilmeye ve üzerinde ayrıntılı olarak durulmaya değer eserlerdir. Bunların her birinin anlamını açıklamak için şimdilik yerimizin darlığı ve her birinin ayrı ayrı incelenmeye değer eserler olduğu düşüncesiyle yazımıza burada son vermek istiyorum. Yalnız şu gerçeği unutmayalım. "Çanakkale Savaşı" üzerine yazılmış her şiir, her eser incelenmeye, yorumlanmaya, yazılmaya ve üzerinde saatlerce konuşulmaya değerdir.

Hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayacağımız gerçek şu olmalı. Bu destanın yazılmasına neden olan kahraman TÜRK askerini, Mehmetçiği unutmamak, onun iman dolu göğsünün ne aşılmaz ulu bir set olduğunu her zaman anımsamak gerektir.

"Çanakkale", yalnızca "Şanlı Bir Zafer" in adı olarak değil, sonsuz TÜRK kahramanlığının sembolü olarak düşünülmalıdır.

Yazımızı, Mehmet Akif'in şu güzel beyiti ile bitirelim.

"Girmeden tefrika bir millete düşman giremez!

Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez!"

Kahraman şehitlerimizin ruhları şâd olsun.

Mustafa ATALAY

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

8

Dilan TUNÇBEL

13.07.2023

D. Tunçbel

Dilan TUNÇBEL

Borsalı Kalemlerimiz Artıyor.

Dilan TUNÇBEL

Enes AKYOL Yazdı.

SİYAH

Kara kara gönlün de ruhun gibi siyah
Beyazların içinde dayan yenilmelere,
Günaydın gece, günaydın gündüz,
Günaydın eski sabahlar...

Kalbimde girmedğin sokaklar var.
Sönük yanan lambaların altında anılar var.
Çekip gittiğin gün birikmiş gözyaşları var.
Günaydın gece, günaydın gündüz...

Kaderimden çeker vurur gibisin.
Siyahların içinde dayan yenilmelere...
Kara gönlün de ruhun gibi siyah,
Günaydın eski sabahlar...
Enes AKYOL 12/E

Dünya Kadınlar Günü

Kutlu Olsun

Süreyya Ağaoğlu
(1903-1989)
İlk Kadın Avukat

Remziye Hisar
(1902-1992)
İlk Kadın Kimyacı

Safiye Ali
(1894-1952)
İlk Kadın Doktor

Refet Anıfın
(1915 - 2010)
İlk Kadın Öğretmen

Sabiha Gökçen
(1913-2001)
İlk Kadın Savaş Pilotu

Sabiha Bengütaş
(1904-1992)
İlk Kadın Heykeltıraş

Zübeyde Hanım'a Minnetle

Mart

**Ey kahraman Türk kadını!
Sen verde sürünmeye değil,
omuzlar üzerinde
göklere yükselmeye lâyıksın.**

R. Özbek

**Marka olmak için değil,
insan olmak için
çaba gösterin.
Çünkü parasını verdikten
sonra satın alınamayacak
hiçbir marka yoktur.**

NEVRUZ / YENİGÜN TÜRK'ÜN BAHAR BAYRAMI

9

BÜYÜK TÜRK BAYRAMI: NEVRUZ

Nevruz, Türk dünyasının kuzeyinden güneyine, batısından doğusuna kadar uzanan engin coğrafyada yaşayan toplulukların pek çoğu tarafından yaygın olarak kutlanan bahar bayramıdır. Tüm bayramların dinî ve millî bir inanıştan, o toplumu ilgilendiren ortak bir hatıradan, geleneklerden, duygulardan ve doğanın insanlara etki eden bir olayından doğduğuna inanılır.

Doğa ile iç içe, kucak kucağa yaşayan, toprağı "ana" olarak niteleyen Türk'ün düşünce sisteminde "baharın gelişi" elbette önemli bir yere sahip olacaktı. Çünkü insan bedeni, baharda uyarıldığı kadar kışta uyarılmaz. İç karartıcı, tekdüze günlerin ardından doğan hareketli, pırıl pırıl güneşli, kuş ve hayvan sesleriyle kurulmuş ilahi orkestranın ezgisi insan hayatını

canlandırır. Ayrıca ortaya çıkan rengârenk tablo kıştan bahara geçişi ne de güzel betimler: "Bir yanda her yanı kaplayan soluk, mat ve daha çok beyazın egemen olduğu renkler, diğer yanda yeşilin değişik tonları arasında baş veren bin bir renk cümbüşü..."

Birisi hareketsiz, biçimsiz; diğeri kıpır kıpır, biçim biçim, çiçek çiçek...

Kış, sağır ve dilsiz; ilkyaz duygulu, coşkulu, kulaklara fısıldadığı ezgilerle alımlı ve çekici...

Birinde doğa hayat dolu, diğerinde donmuş, yeniden doğmak üzere uyumuş kalmış..."

Genellikle Nevruz, yani Farsça "Yeni Gün" anlamına gelen bahar bayramı, insan ruhunun doğadaki uyanışıyla birlikte kutladığı bir bayramdır. Böyle bir bayramın, yani mevsimlerin değişikliğinden doğan özel günlerin, başka başka adlar altında birçok ulusun sosyal hayatında yer aldığı da bilinmektedir. Örneğin Hıristiyanlığın dinsel içeriği ile biçimlendirilerek Noel Baba sembolü ile karlar ülkesinden geyiklerin çektiği kızaklarla neşe ve umut taşıdığı "Noel Bayramı" bunun farklı bir örneğini oluşturur. Bu kutlamalarda yine bahara duyulan özlem "çam ağacı" motifi çevresinde biçimlendiriliyor.

Aynı zamanda bir takvim değişikliğini de gösteren bu kutlamalara baktığımızda Türk'ün kutladığı "Bahar Bayramı"nın da bir takvim değişikliğini yansıttığı görülüyor.

Burada dikkat çeken özellik, "baharın başladığı zaman"dır. Türk, bu takvim değişikliğini "toprağın uyandığı gün" ile özdeşleştirilmiştir. Kışın ortasında bahar kutlanmaz. Türklerde bir doğa, döngü, var oluş, diriliş bayramı niteliğinde olan Nevruz'un ruhsal ortamını ve eskiliğini anlayabilmek için kültürümüzün yıpranmış, tozlu ve pek okunmayan eski sayfalarına bir göz atmamız gerekiyor. Bu coşkuyu Türk kamları dualarında, yakarışlarında şöyle belirtiyorlar:

"... Yüce Gökta'nı'nın ilk kez gürlendiği, yağız yer, altmış türlü çiçeklerle ilk kez bezendiği, altmış türlü hayvan sürülerinin ilk kez kişnediği ve melediği zaman sen (Türk'ün Atası) yaratıldın!"

Bu sözler Türk'ün yaratılış anlayışının, inancının, yaşam biçiminin göstergesidir. Tüm bayramların dinsel ve ulusal inanışlardan, o toplumu ilgilendiren ortak bir hatıradan, geleneklerden, duygulardan ve doğadan oluştuğundan söz etmiştik. İşte ulusal bir bayram olan Nevruz da Müslüman olan ya da olmayan çeşitli Türk toplulukları arasında kamların dua ettikleri yüzyıllar öncesinden günümüze kadar farklı biçimlerde ama benzer anlayışla hâlâ kutlanmakta. Bu bayram İslâmiyet'i kabul etmiş olan ilk Müslüman Türk topluluklarında; sürgün avı, toy, şölen, yağ vb. gibi İslâmiyet'le çatışmayan geleneklerden biri olarak süregelmiştir.

Böylece bu gelenekler günümüz Türk dünyasına ortak kültür mirası olarak aktarılmıştır. Gelenekler, tarihini kesinlikle belirlemediğimiz dönemlerden kalmaz. Neden, niçin, nasıl gibi sorular sorulmadan atadan oğula kalmıştır. Gelenekler bu özelliğiyle ulus bağına güçlendiren en önemli öğelerden biridir. Baharın gelişinin kutlandığı bugün de böyle bir gelenektir.

Mustafa ATALAY

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Nevruz geldi, yaz geldi.
Karga geldi, saz geldi.
Oturan adamlara,
Bülbül'den avaz geldi.

**NEVRUZ
MANİLERİ**

Bizim atlar karadır.
Başın sarıp varadır.
Nevruz geldi, gelmedin,
Kız yüreğim yaradır.

TÜRKÇEDE,

- * Sözcüğün türü, görevi, işlevi, sorulursa sözcüğün isim mi, zarf mı, sıfat mı, zamir mi, edat mı olduğuna bakılacağını;
- * Sıfatların isimleri, zarfların genellikle fiilleri ve fiilimsileri nitelediğini (güzel kız: sıfat; güzel konuş: zarf);
- * Sıfatların mutlaka ilgili olduğu isimden önce gelmesi gerektiğini (kötü insan: sıfat; kırmızı kalem: sıfat);
- * Niteleme sıfatlarının önündeki isim düşerse sıfatın adlaşmış sıfat olduğunu (kötülerle arkadaşlık yapmayın: adlaşmış sıfat);
- * Yükleme eylem almış fiilimsiden oluşan cümlelerin isim cümlesi olduğunu (Tek amacım, sizleri gelecekte iyi yerlerde görmektir.);
- * Geçişli fiillerin yani neyi, kimi sorularını yöneltebildiğimiz fiillerin kılış fiili (atmak, delmek, açmak) olduğunu;
- * Bir hareket bildiren, geçişsiz olan ve hareketin kişinin kendi isteğiyle gerçekleştiğini belirten fiillere durum fiili (yürümek, güldü, oturmuş) dendiğini;
- * Bir hareket bildirmeyen, eylemin kişinin kendi isteği dışında gerçekleştiğini belirten ve geçişsiz olan fiillere oluş fiili (kararmak, sararmak, solmak, büyümek) dendiğini

BİLİYOR MUSUNUZ?

PARAGRAFTA ANLATIM ÖZELLİKLERİ

- 1- **Açıklık:** Anlatımın açık olması, herkes tarafından aynı şeyin anlaşılması,
- 2- **Akıcılık:** Kolay okunması,
- 3- **Doğallık:** Yapmacılıktan uzak olması, (günlük konuşma)
- 4- **Duruluk:** Gereksiz sözcüklere yer verilmemesi,
- 5- **Tutarlılık:** Çelişmeme. Yazı içinde duygu ve düşüncelerin birbirine ters düşmemesi,
- 6- **Özlülük:** Az söz ile çok şeyin anlatılması, örnek: atasözleri, deyimler, özdeyişler.
- 7- **Yalınlık (Sadelik):** Söz sanatlarından uzak durulması,
- 8- **Özgünlük:** Benzememe, farklı olma, kendine özgü olması,
- 9- **Sürükleyicilik:** Okuyucuda merak uyandırması,
- 10- **Gerçeklik:** Olduğu gibi anlatılması,
- 11- **Kalıcılık:** Her dönemde okunması,
- 12- **Evrensellik:** Dünyadaki tüm insanlara hitap etmesi,
- 13- **Ulusalılık (Yerellik):** Yalnızca bir ulusun kültürel özelliklerini taşıması,
- 14- **Yoğunluk:** Birçok anlamı bir arada vermesi. Anlam derinliğinin olması,
- 15- **Etkileyicilik:** Okurda iz bırakan metinler olması,
- 16- **Çağdaşlık:** Çağının gerisinde kalmaması, çağına uygun davranması, yazması,
- 17- **İnandırıcılık:** Yazılanların akla, mantığa uygun olması,

YAŞAMINA ÖZEN GÖSTER, KENDİNE DEĞER VER!

- Kimsenin lafıyla **dolduruşa gelme!**
- Sana değer veren ile seni kullanmaya çalışanı **ayırt et!**
- Seni dinleyip anlamaya niyeti olmayanla **tartışma!**
- Emrivaki konuşan insanı hayatında **buldurma!**
- İki yüzlü davranan insana bir daha **güvenme!**
- Sana iyi gelmeyen insanı hayatına **kabul etme!**
- Sırrını herkese anlatana ikinci **şansı verme!**
- İstemediğin şeylere **evet deme!**
- Hayatından çıkmak isteyeneye **yalvarma!**
- Kendini vazgeçilmez sanandan **vazgeç!**

- * **Ateş bacayı sarmak:** Bir işin ya da olayın önüne geçilemez, tehlikeli bir duruma gelmesi,
- * **Ateşle oynamak:** Çok tehlikeli, zarar verecek bir işin üstüne üstüne gitmek ya da böyle bir işe girişmek.
- * **Baltayı taşa vurmak:** Farkında olmadan karşısındakini rahatsız edecek, kızdıracak söz söylemek.
- * **Başına çorap örmek :** Birini kötü duruma düşürmek için gizli plan hazırlamak, iş çevirmek; çorap örmek.

ATASÖZLERİMİZ NE DEMEK İSTİYOR?

* **Acele bir ağaçtır, meyvesi pişmanlık.**

En çok kullanılan atasözlerinden birisi olan bu atasözü, kişilerin acele olarak giriştiği işlerden söz eder. Kişiyi pişmanlık içerisinde iten durumları belirtir.

* **Gülme komşuna gelir başına.**

Birinin başına kötü bir olay geldiğinde ona gülmek gerekiyor. Çünkü her türlü felaket, herkesin başına gelebilecek bir durumdur. Başkası kötü bir durumda kalırsa o insan için sevinmemek gerekir.

* **Gün doğmadan neler doğar.**

Yarının neler getireceğinin bilinmemesini anlatan bir atasözüdür. Kısa süre içerisinde insanın karşısına ne tür mucizeler çıkacağını kestirmek son derece zordur. 'Beklenmedik anda umut verici bir haber gelebilir', anlamını taşıyan bir atasözü.

* **İki baş bir kazanda kaynamaz.**

Görüş ve düşünceleri farklı olan kişilerin aynı ortamda olmayacaklarını anlatan bir atasözüdür. Görüş ayrılıkları nedeniyle böyle kişiler bir iş yapamazlar.

PARAGRAF SORULARINDA ZAMAN MI KAZANMAK İSTİYORSUN? İŞTE SİZE İPUÇLARI!

"Paragrafta Anlam Akışını Bozan Cümle" Kurgusundaki İpuçları...

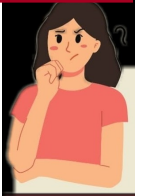
* Paragraftaki her cümle kendinden önceki ve sonraki cümlelerle anlamca ve yapıca ilişkilidir. Bu ilişki iyi kurulmamışsa akış bozulur.

* Paragrafta ele alınan düşüncenin dışına çıkan cümle-

ler paragraftaki düşüncenin akışını bozacaktır.

* Akış bozan cümle, paragraftaki temel düşüncenin dışına çıkan cümledir. O halde "kısa süreliğine konudan sapan" bir cümle görürsen o, akışı bozan cümledir.

* Akışı bozan cümledeki sapmalar genellikle işlenen konunun genel boyutu anlatılırken ayrıntıya girme, olumlu yönü anlatılırken olumsuz yönüne değinme, öncesi anlatılırken sonrasında söz etme (zaman sıralamasından sapma) biçiminde görülür.

12 SAĞLIĞIMIZA DİKKAT EDELİM!

SAĞLIKLI GÜLÜŞLER İÇİN

Diş Taşı Temizliği

Diş Taşı Oluşumuna Kimler Daha Yatkın?

- Ağız ve diş temizliğini yeterince sağlayamayanlar
- Yaşlanma, ilaç kullanımı nedeniyle ağız kuruluğu yaşayanlar

- Tütün ürünleri (sigara) kullananlar
- Çok fazla şekerli ve nişastalı yiyecek içecek tüketenler
- Baş-boyun bölgesine radyoterapi

BOĞAZ YANMASINA

Ne İyi Gelir?

- Tuzlu, karbonatlı su ile gargara yapın.
- İhlamur ve adaçayı gibi bitki çayı tüketin.
- Dinlenin, uyku düzeninize dikkat edin.
- Bol bol sıvı tüketin, su için.
- Boğaz pastilli kullanın.

- Yüksek sesle konuşmayın.
- Çok soğuk/sıcak besinler tüketmeyin.
- Bulduğunuz ortamı nemli tutun.
- Sigara, kahve ve alkolden uzak durun.
- Temizlik ürünlerinin kimyasal uçucu madde içermesin.

AYIN MEYVE VE SEBZELERİ

ZERDEÇAL

Hafızayı güçlendirir

Zerdeçal, güçlü bir antioksidandır ve vücutta anti-inflamatuar etki göstererek sağlığın korunmasına yardımcı olur. Son zamanlarda yapılan çalışmalar; zerdeçalın beyindeki hasarı ve nöronların sinir uçlarında gerçekleşen, hücre ölümüne sebep olan amiloid plak oluşumunun engellemesinde yardımcı olabileceğini gösteriyor.

- ! Zerdeçalı hekiminizin de tavsiyesi doğrultusunda yemeklerinize ya da yoğurdunuza ekleyebilirsiniz.

Kışın Sıkça Görülen 5 HASTALIK

DOMUZ GRİBİ (INFLUENZA)

İnfluenza belirtileri arasında, titreme, öksürük, boğaz ağrısı, burun akıntısı veya hıkalı burun, sulu, kırmızı gözler, vücutta ağrı, baş ağrısı, ishal, bulantı, kusma ve bazı vakalarda ateş bulunuyor.

GRIP

Yüksek ateşle başlayıp kas ağrıları ve baş ağrısıyla seyreden gribe, burun akıntısı/burun tıkanıklığı ve bazen de öksürük eşlik ediyor.

BOĞAZ ENFEKSİYONU

Yüksek ateş, yutma sorunu, boğaz-baş ağrısı ve nadiren öksürük, kusma ve karın ağrısına neden oluyor.

NEZLE (SOĞUK ALGINLIĞI)

Açık renkli burun akıntısı/hıkanıklığı, boğaz ve burunda kaşıntı hissi, hapşırık ve bazen öksürükle ateşe neden oluyor. Nezle için herhangi bir aşı bulunmuyor.

GASTROENTERİT (İSHAL/DİYARE)

Hafiften ağır dereceye kadar seyredebiliyor. İnatçı kusma ve ateş de eklenecek, hastaneye yatış bile gerebiliyor. Özellikle kusma, ishal ve ateş ile seyreden bağırsak enfeksiyonu olan rotavirüs çok sık görülüyor.

Öksürüğe İyi Gelen Bitkisel Formüller

SAĞLIKLI İÇECEKLER TÜKETELİM!